

Nr 32.

Ankom till riksdagens kansli den 17 april 1925 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckta motioner om skrivelse till Konungen angående utsträckt pensionsrätt för befattningshavare inom fattigvård och barnavård.

I två till bankoutskottets förberedande behandling hänvisade likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren under nr 65 av herr *von Koch* och den andra inom andra kammaren under nr 93 av herr *Hedlund* i Östersund, har hemställts, »att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte efter den ytterligare utredning, som möjligen kan befinnas erforderlig, för nästa års riksdag framlägga förslag till utsträckt pensionsrätt för befattningshavare inom fattigvård och barnavård.»

I den till stöd för detta yrkande anförda motiveringen har bland annat anförts följande:

»Under de senaste åren ha de kommunala myndigheterna i stor utsträckning vidtagit åtgärder för att ordna understödsverksamheten i enlighet med bestämmelserna i 1918 års lag om fattigvården. Särskilt har uppmärksamheten ägnats åt anordnandet av anstalter i och för meddelande av vård åt sådana äldre personer och barn, som ej lämpligen kunna vårdas eller understöd as i sina hem. Ålderdomshem och barnhem ha också kommit till stånd runt om i landet och inom de närmaste fyra åren måste anstaltsväsendet — för vars ordnande lagen fastslagit en övergångstid av 10 år — vara för hela landet genomfört.

Anordnandet av anstalter är emellertid allenast *en* sida av vårdproblemet; det gäller också och ej minst att anordna *driften* på ett ekonomiskt och värdigt sätt; och i detta avseende har man alltmer insett betydelsen av att anställa kompetenta föreståndare och föreståndarinnor. Erfarenheten ger nämligen vid handen, att även de bästa anordningar vid sådana anstalter bli av föga värde om ej personer, som lämpa sig för det ofta mödosamma och otacksamma värvet att sköta de i anstalten intagna, stå till förfogande. Lagstiftaren har också uppmärksammat detta genom att i § 32 av fattigvårdslagen stadga, att till föreståndare och föreståndarinna för anstalt endast får antagas person, som äger nödiga förutsättningar för skötande av dylik befattning.

De medel, som verksamt främja en god rekrytering av funktionärskåren inom fattigvården och barnavården, äro utbildning, rimliga anställningsvillkor och pensionsrätt. Vad särskilt det sista medlet angår, är det numer ett så allmänt erkänt krav, att en befattningshavare skall tillförsäkras pension efter avslutad tjänsteanställning, att någon motivering härför ej är nödvändig. Men inom fattigvårdens och barnavårdens verksamhetsom-

Bihang till riksdagens protokoll 1925. 8 samt. 25 häft (Nr 32.)

råden hör det ännu till undantagen, att funktionärerna äro tillförsäkrade pension. Och dock synes här, mer än på de flesta andra områden, behov föreligga av den trygghetskänsla som utgör en förutsättning för ett fullgott arbete. Arbetet bland åldringar, invalider och barn är nämligen i hög grad uppslitande och kan i regel ej livas upp av den regelbundna ledighet, som bland de allra flesta befattningshavare är en självklar rättighet. Med skäl kunna de, som i anstalter av nu nämnt slag anförtrotts den ansvarsfulla uppgiften att vårda åldringar, sjuka och barn, känna bitterhet över, att de ej erhålla en förmån, som eljes tillkommer personer i med dem likartad ställning.»

Motionärerna hava vidare erinrat om den behandling, som tidigare ägnats frågan om pensionering av fattigvårdsfunktionärer, samt framhållit, att en tillfredsställande lösning av denna fråga utan statens bistånd vore otänkbar, men att det ej gäves något annat sätt, på vilket staten med så ringa ekonomisk uppoffring kunde så kraftigt hjälpa kommunerna till fattigvårdens höjande som genom att lämna sin medverkan till pensioneringens ordnande.

Beträffande motiveringen i övrigt hänvisar utskottet till motionerna.

Utskottet.
Tidigare be-
handling av
frågan om
pensionsrätt
för fattig-
vårdsfunk-
tionärer.

Såsom i motionerna omnämnts, har frågan om pensionering av fattigvårdsfunktionärer tidigare i olika sammanhang varit föremål för behandling. År 1911 ingick sålunda svenska fattigvårdsförbundet till Kungl. Maj:t med framställning om statens medverkan till sådan pensionering. Denna framställning överlämnades sedermera till fattigvårdslagstiftningskommitténs behandling. Under uttalande av sin principiella anslutning till förslaget om statens medverkan vid pensioneringens ordnande hemställde kommittén, att frågan härom måtte underkastas utredning av de utav Kungl. Maj:t tillkallade sakkunniga för utredning rörande det statsunderstödda pensionsväsendets centralisering. I det förslag, som nämnda sakkunniga år 1917 avgåvo, upptogo de sakkunniga såsom pensionsberättigade i den utav dem föreslagna statliga pensionsanstalten samtliga innehavare av reglerad tjänst vid kommunernas fattigvård. Sakkunnigförslaget har emellertid, såvitt utskottet har sig bekant, i denna del hittills icke föranlett någon åtgärd.

Nuvarande
bestämmelser
rörande pen-
sionering av
husmödrar
och sjuk-
sköterskor.

I samband med beslut om upprättande av statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. medgav 1919 års lagtima riksdag pensionsrätt i denna anstalt för, bland andra, *sjuksköterskor* och *husmödrar* vid vissa anstalter för vård av sjuka, barn eller åldringar.

Bestämmelserna om sålunda gällande pensionsrätt återfinnas i Kap. VII av det för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. den 31 december 1919 utfärdade reglementet (nr 878) under rubriken »Särskilda bestämmelser angående kommunalt anställda sjuksköterskor och barnmorskor m. fl.». Pensioneringens omfattning regleras av § 60, enligt vilken de rättigheter och skyldigheter, som stadgas i §§ 1—40 (reglementets Kap. I—III, innehållande föreskrifter om anstaltens förvaltning, allmänna be-

stämmelser om tjänstepension samt allmänna bestämmelser om familjepension) ävensom i §§ 60—68, tillkomma nedan angivna befattningshavare:

- a) distriktssjuksköterska och distriktsbarnmorska, till vars avlöning staten lämnar bidrag,
- b) barnmorska med annan anställning hos kommun eller å barnbördshus,
- c) *annan sjuksköterska eller husmoder i av staten, landsting, kommun eller annan samfällighet anordnad vård av sjuka, barn eller äldre eller ock i stiftelse av allmännyttig natur, vilken övar dylik vård*, samt
- d) föreståndarinna vid godkänd sjuksköterskebyrå.

De närmare villkoren beträffande pensionering av ifrågavarande befattningshavare återfinnas i §§ 61—68 av reglementet och äro i huvudsak av följande innehåll:

Tjänstepensionsunderlaget för befattning, som här ovan under a) sägs, är 1,000 kronor. För annan befattning bestämmer pensionsanstalten tjänstepensionsunderlaget. Därvid skall iakttagas, att detsamma icke må överstiga $\frac{2}{3}$ av den i författning eller vid reglering enligt § 5 av reglementet fastställda minimiårsavlöningen eller, där flera lönegrader finnas sålunda fastställda, minimiårsavlöningen i högsta lönegraden eller, där avlöningen delvis utgår i form av arvode efter fastställd taxa, av den inkomst, som befattningen antages komma att i medeltal giva innehavaren. Om naturaförmåner ingå i avlöningen, skall vid bestämmande av tjänstepensionsunderlaget den kontanta avlöningen ökas med naturaförmånernas av pensionsanstalten uppskattade värde, varvid dock värdet av bostad och bränsle icke må upptagas högre än till 20 % av inkomsterna i övrigt. -- Tjänstepensionsunderlaget må dock ej sättas högre än 1,000 kronor eller lägre än 600 kronor (§ 61).

Familjepensionsunderlaget överstiger med 300 kronor 20 % av tjänstepensionsunderlaget; dock att, om två eller flera befattningar innehavas av samma person, deras familjepensionsunderlag nedsätts i sådant förhållande, att deras summa med 300 kronor överstiger 20 % av tjänstepensionsunderlagens summa (§ 62).

Pensionsåldern är 55 år för sjuksköterska och barnmorska samt 60 år för annan befattningshavare (§ 63).

För hel tjänstepension fordras 25 *tjänstår* för sjuksköterska och barnmorska samt 30 tjänstår för annan befattningshavare (§ 64). — Tillstånd att *kvarstå i tjänsten* efter pensionsålderns uppnående må icke beviljas av huvudmannen utan att den centrala myndighet, varunder huvudmannen lyder, lämnat sitt medgivande därtill (§ 65).

Rörande frivillig avgång med genast börjande pension samt genast börjande tjänstepensions belopp meddelas vissa bestämmelser i §§ 66—67.

Den *årliga tjänstepensionsavgift*, som med i § 7 av reglementet omförmålt avdrag skall erläggas av befattningshavaren, är 5 % av tjänstepensionsunderlaget. Befattningshavares familjepensionsavgift är 1 % av familjepensionsunderlaget. Huvudmannen erlägger ingen årsavgift för sjuksköterska eller barnmorska; för annan befattningshavare erlägger huvudmannen en årsavgift av 5 % av tjänstepensionsunderlaget (§ 68).

Medan sålunda genom nu återgivna bestämmelser pensionsrätt beretts för husmödrar och sjuksköterskor vid anstalter för vård av sjuka, barn

eller åldringar, äro däremot från pensionering uteslutna dels alla manliga funktionärer inom fattigvård och barnavård, dels ock inom sådan vårdverksamhet anställda kvinnliga befattningshavare, vilka icke kunna rubriceras såsom husmödrar eller sjuksköterskor (t. ex. föreståndarinnor vid ålderdomshem).

Sakkunniga
år 1921.

Frågan om en utsträckning av pensionsrätten för befattningshavare inom fattigvård och barnavård har emellertid, enligt vad utskottet inhämtat, efter antagandet av ovannämnda bestämmelser varit föremål för utredning. Den 14 januari 1921 uppdrog nämligen Kungl. Maj:t åt särskilda sakkunniga att verkställa utredning beträffande pensionering av manliga föreståndare vid av staten, landsting, kommun eller annan samfällighet inrättad anstalt för vård av sjuka, barn eller åldringar eller för sådant ändamål, som omförmäles i 33 § i lagen om fattigvården den 14 juni 1918, eller ock vid stiftelse av allmännyttig natur, vilken övar vård av angiven beskaffenhet, ävensom beträffande i vad mån annan befattningshavare vid ifrågavarande anstalter och kommunernas fattigvård i övrigt kunde bliva delaktig av pension genom statens försorg. Dessa sakkunniga — överdirektören och chefen för försäkringsinspektionen P. J. G. Laurin, chefen för skolöverstyrelsens statistiska avdelning, byråchefen E. Göransson, direktören för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. C. G. Widström samt statens fattigvårdsinspektör, kanslirådet R. G. H. von Koch — avgåvo den 10 december 1921 yttrande och förslag i ämnet.

I berörda yttrande förklarade sig de sakkunniga anse, att det steg, som tagits genom förenämnda riksdagsbeslut år 1919, borde fullföljas genom beviljande av pensionsrätt åt de befattningshavare inom ifrågavarande vårdgrenar, vilka för närvarande ej ägde sådan rätt, samt att detta borde ske genom att bereda dessa befattningshavare delaktighet i statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl.

Pensionsrätten, hittills begränsad till området »vård av sjuka, barn eller åldringar», borde enligt de sakkunnigas förslag utsträckas till verksamhetsområdet »vård av *fattiga*, sjuka, *invalid*er, barn eller åldringar». Jämväl i ett annat avseende förordades en utsträckning av pensionsrätten, i det att de sakkunniga funno önskvärt, att pensionsrätt kunde beviljas i vissa fall, även om huvudmannen vore annan institution än de nu i reglementet angivna — staten, landsting, kommun, »annan samfällighet» eller »stiftelse av allmännyttig natur» — eller ock enskild person, t. ex. ett större bolag, som anordnat sjukvård för sin personal och dess familjer. Å andra sidan förordade de sakkunniga, att i de fall, då annan än staten, landsting eller kommun vore huvudman, före medgivande av pensionsrätt borde krävas en granskning av vårdens organisation och huvudmannens betingelser att upprätthålla densamma, så att trygghet skapades för att pensionsrätt ej beviljades med mindre organisationen vore av verklig och varaktig bety-

delse. — Beträffande frågan, vilka befattningar borde förenas med pensionsrätt, ansågo de sakkunniga, att intet annat villkor borde uppställas än det i § 5 av pensionsanstaltens reglemente angivna, nämligen att befattningarna skola regleras på sätt, som godkännes av Konungen eller den myndighet, Konungen förordnar. Anledningen till att de sakkunniga funnit sig böra giva förslaget en så vidsträckt omfattning angavs i utlåtandet vara, att det visat sig omöjligt att, så skiftande som förhållandena vore, i pensionsreglementet uppdraga någon gränslinje mellan de befattningar, vilka borde kunna förenas med pensionsrätt, och övriga befattningar. Det måste överlämnas åt regleringsmyndigheten att bestämma häröver. I detta sammanhang framhöllo de sakkunniga, att de villkor för pensionsrätt, vilka skulle uppfyllas av en befattning och dess huvudman, vore sådana, att många på ifrågavarande verksamhetsområde anställda personer komme att sakna möjlighet att erhålla pension från pensionsanstalten, emedan befattningarna icke vore sådana, att de lämpligen kunde regleras eller huvudmännen saknade möjlighet att erlagga erforderliga avgifter. Om något skulle göras för dessa befattningshavares pensionering, syntes det böra ske genom anlåtande av den frivilliga pensionsförsäkringen.

De sakkunnigas utlåtande utmynnade i förslag till följande ändringar i och tillägg till reglementet för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl.:

§ 60 mom. c) skulle erhålla följande lydelse:

»Annan sjuksköterska, anställd i vård av fattiga, sjuka, invalider, barn eller åldringar, om huvudmannen är annan än staten, landsting eller kommun, skall dock för befattningens förenande med pensionsrätt fordras, att vårdens organisation godkänts av Konungen eller den myndighet Konungen förordnar samt att viss garanti kan anses finnas för vårdens upprätthållande.»

Till § 69 (Kap. VII) skulle fogas ett *nytt moment* av följande lydelse:

»d) befattningshavare, anställd i vård av fattiga, sjuka, invalider, barn eller åldringar; därest befattningen ej kan förenas med pensionsrätt i denna pensionsanstalt enligt kap. IV eller VI eller i annan av staten understödd pensionsanstalt eller pensionsfond; om huvudmannen är annan än staten, landsting eller kommun, skall därjämte gälla vad i § 60 c) stadgas för dylikt fall.»

Därjämte föreslogs ändring i *övergångsbestämmelserna till Kap. VII* av innebörd att för befattningar, som under första tillämpningsåret anmälades till inträde i pensionsanstalten, staten skulle bidra med viss del av engångsavgift i förekommande fall.

De sakkunnigas författningsförslag innebar sålunda en överflyttning av husmoderbefattningarna från Kap. VI till Kap. VII (Särskilda bestämmelser angående befattningshavare hos hushållningssällskap m. fl.), dit även de nya befattningshavargrupperna med undantag av sjuksköterskor skulle hänföras. För husmödrarna liksom för övriga grupper av egentliga fattig-

vårdsfunktionärer skulle sålunda komma att tillämpas de närmare villkor beträffande pensioneringen, som finnas stadgade i §§ 70—78 av reglementet och vilka innehålla avvikande bestämmelser beträffande såväl tjänstepensionsunderlag, pensionsålder och antalet tjänstår för hel pension som årliga pensionsavgifter för befattningshavare och huvudmän. Pensionsavgifterna skulle sålunda för både befattningshavare och huvudmän utgå med $3\frac{1}{3}$ procent av tjänstepensionsunderlaget, medan avgifterna enligt Kap. VI utgöra 5 procent av pensionsunderlaget.

Kostnader. Statsverkets kostnader för genomförande av de sakkunnigas förslag beräknades för befattningar i *kommunal* tjänst — under förutsättning att alla sådana befattningar, vilka kunde väntas bli reglerade, omedelbart förenades med pensionsrätt — komma att uppgå till sammanlagt omkring 155,000 kronor för år. För första tillämpningsåret uppskattades anslagsbehovet för dessa befattningar till omkring 80,000 kronor.

För *icke-kommunala* befattningar framlades icke någon kostnadsberäkning; de sakkunniga ansågo emellertid, att för såväl kommunala som icke-kommunala befattningar under första tillämpningsåret skulle erfordras ett statsanslag av omkring 100,000 kronor.

Yttranden över sakkunnigförslaget. Över de sakkunnigas ifrågasatt förslag hava infordrade utlåtanden avgivits av statskontoret, medicinalstyrelsen och pensionsstyrelsen samt av styrelsen för statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl.

Medicinalstyrelsen, som i utlåtande den 18 maj 1922 huvudsakligen yttrat sig angående sakkunnigförslaget, i vad det avsåg ytterligare utsträckning av pensionsrätten för sjuksköterskor, har tillstyrkt detsamma. Beträffande detaljerna i förslaget har styrelsen framställt den erinran, att därest bestämmelserna angående tillträde till pensionsanstalten avfattades så allmänt som de sakkunniga ifrågasatt och samtidigt föreskrifterna i § 5 av reglementet angående reglering av pensionsberättigade befattningar bibehölls, detta möjligen kunde komma att bereda svårigheter vid tillämpningen. Enligt § 69 mom. d) i sakkunnigförslaget skulle nämligen så gott som vilken befattningshavare som helst i en fattigvårds-, respektive sjukvårdsanstalt bli berättigad till inträde i pensionsanstalten, och enligt § 5 i reglementet skulle *samtliga* befattningar hos samma huvudman, vilka kunde förenas med pensionsrätt, *samtligt* regleras och anmälas för erhållande av pensionsrätt.

Pensionsstyrelsen, som icke haft något att erinra mot de sakkunnigas förslag, har i samband med sitt den 30 maj 1922 angivna yttrande framlagt en av styrelsen enligt Kungl. Maj:ts den 20 juni 1918 meddelade uppdrag i samråd med socialstyrelsen verkställd utredning beträffande statens medverkan till pensionering av kvalificerad arbetskraft vid enskilda sociala anstalter. Denna utredning, för vilken här icke torde behöva närmare redogöras, utmynnade i förslag till en väsentlig utvidgning av pensionsrätten, utöver den av de sakkunniga ifrågasatta, för befattningshavare vid anstalter på det sociala verksamhetsområdet.

Styrelsen för pensionsanstalten har i sitt den 25 augusti 1922 dagtecknade yttrande icke haft något att i princip invända mot sakkunnigförslaget, mot vilket styrelsen emellertid framställt vissa detaljanmärkningar.

Statskontoret har i utlåtande den 11 maj 1922 ej heller haft någon principiell erinran mot förslaget till pensionsrättens utsträckning men i sitt utlåtande framställt vissa anmärkningar dels mot detaljer i förslaget, dels ock mot den förebragta utredningen. I sådant avseende har statskontoret anfört, bland annat, huvudsakligen följande.

Av de sakkunnigas förslag om husmödrarnas överflyttning från kap. VI till kap. VII av pensionsreglementet med därav föranledd sänkning av de årliga pensionsavgifterna för befattningshavare och huvudmän skulle följa, att statens andel i pensionskostnaden i motsvarande mån höjdes. Någon utredning angående verkningarna av överflyttningen återfunnes emellertid ej i de sakkunnigas yttrande, ej heller något bevis för lämpligheten eller behovet av densamma. När förslag på sin tid framlagts till de bestämmelser, som inrymdes i kap. VI och VII av reglementet, hade dessa förslag jämväl innefattat utredning om, huru stor försäkringsavgift, som vore erforderlig för då ifrågavarande kategorier av befattningshavare. För de i kap. VI upptagna befattningshavarna utom sjuksköterskor och barnmorskor beräknades försäkringsavgiften till i medeltal 15 % av pensionsunderlaget och för de i kap. VII omhandlade befattningshavarna till omkring 10 % av pensionsunderlaget. I anledning härav och då årsavgifterna för pensioneringen ansetts böra fördelas lika mellan befattningshavare, huvudmän och staten, hade föreslagits sådana bestämmelser, att årsavgiften enligt kap. VI skulle uttagas med 5 % av pensionsunderlaget av vardera utav befattningshavaren och hans huvudman samt motsvarande avgift enligt kap. VII med $3\frac{1}{3}$ % av pensionsunderlaget. Av de sakkunnigas kostnadsberäkningar syntes emellertid framgå, att försäkringsavgiften för i betänkandet avsedda befattningar beräknats till väsentligt mer än 10 % av pensionsunderlaget. Då i sakkunnigytrandet ej framhållits några särskilda omständigheter, som borde föranleda till att staten skulle påtaga sig större andel av försäkringsavgiften för ifrågavarande befattningshavare än en tredjedel, syntes den förut iakttagna tredelningen av pensioneringskostnaden lämpligen böra även i detta fall vidhållas. För sådant ändamål angav statskontoret alternativa utvägar.

De sakkunnigas här berörda förslag har hittills icke föranlett någon framställning från Kungl. Maj:ts sida till riksdagen. I förnyat yttrande den 13 december 1922 hava emellertid de sakkunniga framlagt ett nytt, till omfattningen mera begränsat förslag, avseende endast pensionering av föreståndare och föreståndarinnor vid anstalter för vård av fattiga, sjuka, invalider, barn eller åldringar. I det förslag till ändrade författningsbestämmelser, som betingades av berörda begränsning, hava de sakkunniga tagit hänsyn till vissa mot det första förslaget framställda detaljanmärkningar men däremot vidhållit sitt förslag om överflyttning av husmödrarna till kap. VII i pensionsreglementet, dit även föreståndare och föreståndarinnor hänförts. Med anledning av statskontorets uttalanden rörande storleken av erforderlig försäkringsavgift samt fördelningen av pensioneringskostnaderna hava de sakkunniga alternativt räknat med möjligheten av att fastställa en högre tjänstepensionsavgift, uppgående till 5 %, för kvinnliga befattningshavare — för vilka erfordras högre försäkringsavgifter än för manlig personal — och dessas huvudmän.

Sakkunniga
år 1922.

Kostnaden för genomförande av det nu antydda, begränsade förslaget beräknades för statens del — under förutsättning att samtliga pensionsberättigade befattningar bleve reglerade — till 100,000 kronor årligen eller, om tjänstepensionsavgiften för kvinnliga befattningshavare höjdes till 5 % av pensionsunderlaget, till 85,000 kronor årligen. Statsanslaget för första tillämpningsåret ansågs emellertid kunna begränsas till 20,000 kronor.

Ej heller sistnämnda förslag har hittills föranlett framställning från Kungl. Maj:ts sida.

Motionerna. I motionerna har beträffande omfattningen av den ifrågasatta utsträckningen utav pensionsrätten uttalats såsom önskvärt, att möjlighet till pension bereddes all personal vid ifrågavarande anstalter i enlighet med ovanberörda sakkunnigas första förslag. Om detta icke skulle låta sig göra, ansågs emellertid även de sakkunnigas senare, mindre omfattande förslag komma att av kommuner och funktionärer mottagas med tillfredsställelse. I samband härmed hava motionärerna uttalat, att möjlighet måhända förefunnes att för övriga funktionärer bereda grupp försäkring inom den allmänna frivilliga pensionsförsäkringen enligt grunder, som av pensionsstyrelsen i förberörda utlåtande den 30 maj 1922 ifrågasatts beträffande arbetskrafter vid vissa enskilda sociala anstalter.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet delar den i motionerna uttalade uppfattningen, att genomförande av en ordnad pensionering för fattigvårds- och barnavårdsfunktionärer är ett behjärtansvärt önskemål, för vars vinnande staten icke synes böra undandraga sin medverkan. För beredande av pensionsrätt i statsunderstödd pensionsanstalt åt befattningshavare vid fattigvårds- och barnavårdsanstalter torde kunna anföras i huvudsak samma skäl, som föranlett staten att lämna bidrag till pensionering av personal vid åtskilliga andra icke-statliga vårdanstalter, t. ex. dövstums- och sinnesslöanstalter, kommunala sjukvårdsanstalter m. fl. Statsmakterna synas ock i princip hava erkänt det berättigade i kravet på det allmännas medverkan vid pensionering av nu ifrågavarande befattningshavargrupper, då genom 1919 års förenämnda beslut pensionsrätt medgivits för bland andra husmödrar och sjuksköterskor vid vissa, företrädesvis statliga eller kommunala, anstalter för vård av sjuka, barn eller åldringar.

På grund av vad nu anförts finner utskottet det vara önskvärt, att en utvidgning av pensionsrätten för funktionärer vid fattigvårds- och barnavårdsanstalter under statens medverkan äger rum; och lärer detta lämpligen böra ske genom beredande av utsträckt delaktighet i statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. Utskottet vill i detta sammanhang erinra, att beträffande sjuksköterskor förslag för innevarande riksdag framlagts rörande sådan utvidgning av nuvarande pensionering för sistberörda befattningshavare, att pensionsrätt i nyssnämnda pensionsanstalt

ma under vissa förutsättningar beredas även för sköterskor, anställda i sjukvård, vilken anordnats av bruk, fabriker och därmed jämförliga företag, ävensom att detta förslag numera av riksdagen bifallits.

Beträffande omfattningen av den utsträckning i pensionsrätten för fattigvårds- och barnavårdsfunktionärer, som utskottet sålunda för sin del vill förorda, skulle det givetvis, såsom i motionerna framhållits, kunna anses önskvärt, att möjlighet till pension kunde beredas för all vid ifrågavarande anstalter fast anställd personal i anslutning till det av förenämnda sakkunniga år 1921 utarbetade förslaget. Enligt utskottets mening torde emellertid, såväl ur statsfinansiell synpunkt som med hänsyn till organisatoriska förhållanden, försiktigheten bjuda, att utvidgningen åtminstone tills vidare begränsas till att avse endast föreståndare och föreståndarinnor vid förevarande anstalter, såsom skett i de sakkunnigas år 1922 avgivna, mindre omfattande förslag.

Vad slutligen angår de närmare villkoren för pensionsrätt samt fördelningen av kostnaderna för pensioneringen, synes statskontorets ovan återgivna utlåtande i ärendet giva vid handen, att ett genomförande av bemälda sakkunnigas förslag i nu angivna hänseenden skulle medföra, att statsverket finge bestrida en förhållandevis större del av kostnaderna för ifrågavarande befattningshavares pensionering än vad beträffande de hittills i kap. VI och VII av pensionsanstaltens reglemente upptagna personalgrupperna faller på statens del. Då enligt utskottets mening tillräckliga skäl ej synas vara förebragta till stöd för ett dylikt förhållande, vill utskottet ifrågasätta sådan omarbetning av sakkunnigförslaget i dessa delar, att statsverket icke behöver vidkännas större andel i pensioneringskostnaden för fattigvårds- och barnavårdsfunktionärer än vad staten påtagit sig beträffande pensionering av andra likställda personalgrupper. I varje fall synes en förnyad utredning av hithörande förhållanden få anses påkallad.

I anslutning till vad nu anförts har utskottet funnit sig böra tillstyrka, att en skrivelse i förevarande ämne avlåtes till Kungl. Maj:t; och får utskottet i sådant avseende hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motioner I: 65 och II: 93, må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte taga under överbäggande frågan om utsträckt pensionsrätt för befattningshavare inom fattigvård och barnavård samt efter den ytterligare utredning i ämnet, som kan finnas erforderlig, för riksdagen framlägga det förslag, vartill omständigheterna må föranleda.

Stockholm den 17 april 1925.

På bankoutskottets vägnar:

K. J. GUSTAFSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar *Vindahl, Enhörning, Pettersson* i Olovstorp, *Berge, Bodin* och *Östergren*; samt

av andra kammaren: herrar *Eriksson* i Grängesberg, *Winkler, Bäcklund, Olsson* i Berg, *Kloo, Johansson* i Edsbyn, *Paulsen* och *Laurin*.
